



Europsko vijeće

Bruxelles, 18. travnja 2024.
(OR. en)

EUCO 12/24

CO EUR 10
CONCL 3

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (17. i 18. travnja 2024.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

U kontekstu predstojećih europskih izbora Europsko vijeće naglašava odlučnost Unije i njezinih država članica da pažljivo prate i ograniče sve rizike koji proizlaze iz dezinformacija, među ostalim putem umjetne inteligencije, kao i inozemne manipulacije informacijama i upletanja u izborne procese. Europsko vijeće poziva institucije EU-a i nacionalna tijela da surađuju u tim pitanjima.

*

* *

I. UKRAJINA

1. Podsjećajući na svoje zaključke iz ožujka 2024., Europsko vijeće ponovno ističe svoju punu nepokolebljivu potporu Ukrajini, njezinu stanovništvu te njezinoj neovisnosti, suverenosti i teritorijalnoj cjelovitosti unutar njezinih međunarodno priznatih granica.
2. Europsko vijeće snažno osuđuje kontinuirane ruske zračne i raketne napade na ukrajinske civile te civilnu i kritičnu infrastrukturu, uključujući nedavne pojačane napade na energetske sektor. Europska unija i njezine države članice pojačat će pružanje humanitarne pomoći i pomoći u području civilne zaštite, među ostalim opreme kao što su agregati za proizvodnju električne energije i energetske transformatori.
3. Europsko vijeće naglašava potrebu da se Ukrajini hitno pruži protuzračna obrana te da se ubrza i pojača isporuka sve potrebne vojne pomoći, uključujući topničko streljivo i projekte. Poziva na to da potrebno daljnje postupanje osiguraju Vijeće, konkretno na svojem predstojećem sastanku, i države članice. Europsko vijeće pozdravlja napredak u vezi s prijedlozima za usmjeravanje izvanrednih prihoda koji proizlaze iz imobilizirane ruske imovine u korist Ukrajine i poziva na njihovo brzo donošenje.

Vojna potpora pružat će se uz puno poštovanje sigurnosne i obrambene politike određenih država članica i uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica.

II. BLISKI ISTOK

4. Europsko vijeće snažno i nedvosmisleno osuđuje iranski napad na Izrael i ponovno ističe svoju punu solidarnost sa stanovništvom Izraela te predanost sigurnosti Izraela i regionalnoj stabilnosti. Europsko vijeće poziva Iran i njegove posrednike da prekinu sve napade i potiče sve strane da postupaju krajnje suzdržano i da se suzdrže od svakog djelovanja koje bi moglo povećati napetosti u regiji. Europska unija poduzet će daljnje mjere ograničavanja protiv Irana, posebno u vezi s bespilotnim letjelicama i projektilima. Europska unija i dalje je u potpunosti odlučna da doprinese smirivanju napetosti i sigurnosti u regiji.
5. Europsko vijeće podsjeća na sve dijelove svojih zaključaka iz ožujka 2024. i ponovno ističe svoju predanost suradnji s partnerima na neposrednom okončanju krize u Gazi i provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 2728, među ostalim postizanjem trenutačnog prekida vatre i bezuvjetnog oslobađanja svih talaca te pružanjem cjelovitog, brzog, sigurnog i neometanog pristupa humanitarnoj pomoći u širim razmjerima za Palestince kojima je ona potrebna. Europska unija i dalje je čvrsto predana trajnom i održivom miru koji se temelji na dvodržavnom rješenju.

6. Europska unija spremna je surađivati sa svim partnerima kako bi se izbjegla daljnja eskalacija napetosti u regiji, posebno u Libanonu. Podsjeća na svoju snažnu potporu Libanonu i libanonskom stanovništvu te prima na znanje teške okolnosti s kojima se ta zemlja suočava na nacionalnoj razini a koje su posljedica regionalnih napetosti. Europsko vijeće poziva sve strane da se obvežu na provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1701. U tom kontekstu Europska unija i dalje je predana stabilnosti Libanona, među ostalim podupiranjem prijeko potrebnih reformi, te jačanju potpore libanonskim oružanim snagama.
7. Europsko vijeće potvrđuje odlučnost EU-a da pruži potporu najranjivijim osobama u Libanonu, uključujući izbjeglice, interno raseljene osobe i zajednice domaćine kojima je potrebna pomoć, te da pruži potporu u borbi protiv trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi. Europsko vijeće ponovno potvrđuje potrebu za postizanjem uvjeta za siguran, dobrovoljan i dostojanstven povratak sirijskih izbjeglica, kako ih je definirao UNHCR.
8. Uoči osme briselske konferencije o Siriji Europsko vijeće poziva visokog predstavnika i Komisiju da preispitaju i poboljšaju učinkovitost pomoći EU-a sirijskim izbjeglicama i raseljenim osobama u Siriji i regiji. Poziva sve donatore da zadrže ili povećaju razinu pomoći koju im pružaju.

III. TURSKA

9. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima EU-a i Turske, uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju visokog predstavnika i Komisije o trenutačnom stanju političkih, gospodarskih i trgovinskih odnosa EU-a i Turske. U strateškom je interesu Europske unije osigurati stabilno i sigurno okruženje na istočnom Sredozemlju, kao i razvoj suradnje i uzajamno koristan odnos s Turskom. Europsko vijeće daje Coreperu zadatak da, poštujući nadležnosti relevantnih institucija, ubrza rad na preporukama iz zajedničke komunikacije u skladu s prethodnim zaključcima Europskog vijeća i na postupan, proporcionalan i reverzibilan način te podložno dodatnim smjernicama Europskog vijeća. Vlastiti konstruktivni angažman Turske imat će nezaobilaznu ulogu u unapređenju različitih područja suradnje utvrđenih u zajedničkoj komunikaciji.
10. U tom pogledu Europska unija pridaje posebnu važnost nastavku i napretku pregovora o rješavanju ciparskog pitanja za daljnje poboljšanje suradnje EU-a i Turske. Podsjećajući na svoje prethodne zaključke, Europsko vijeće i dalje je u potpunosti predano sveobuhvatnom rješenju ciparskog problema u okviru UN-a, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a, načelima na kojima se temelji Unija i pravnom stečevinom. Europsko vijeće pozdravlja imenovanje Marije Angele Holguín Cuéllar osobnom izaslanicom glavnog tajnika UN-a za Cipar. Europska unija spremna je preuzeti aktivnu ulogu u podupiranju svih faza procesa pod vodstvom UN-a, s pomoću svih odgovarajućih sredstava koja su joj na raspolaganju.

IV. **NOVI DOGOVOR O EUROPSKOJ KONKURENTNOSTI**

11. S obzirom na novu geopolitičku stvarnost i sve složenije izazove, Europska unija obvezala se na odlučno djelovanje u cilju osiguravanja svoje dugoročne konkurentnosti, blagostanja i vodstva na globalnoj razini i jačanja svoje strateške suverenosti.
12. Podsjećajući na svoje zaključke iz ožujka 2023. i lipnja 2023., Europsko vijeće osigurati će integrirani pristup u svim područjima politika kako bi se povećali produktivnost te održivi i uključivi rast u cijeloj Europi, izgradilo snažno, inovativno i otporno gospodarstvo te unaprijedio europski jedinstveni socijalni i gospodarski model kojim će se potaknuti konkurentna tranzicija Unije prema digitalnoj suverenosti na samoodređen i otvoren način i prema klimatskoj neutralnosti. Cilj je zelenog plana zadržati konkurentnost na globalnoj razini i povećati energetska neovisnost. Time će se povećati stvarni prihodi i kupovna moć, a zatim i poboljšati životni standard svih građana EU-a.
13. Posljednjih trideset godina jedinstveno tržište i njegove četiri slobode bili su snažan pokretač konvergencije i rasta u Europskoj uniji i njezinim državama članicama tako što su promicale visokokonkurentno socijalno tržišno gospodarstvo, ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i jednake uvjete utemeljene, među ostalim, na učinkovitom okviru za državne potpore i tržišno natjecanje. S obzirom na geopolitičke napetosti i odlučnije mjere politika koje su poduzeli međunarodni partneri i konkurenti, posebno u pogledu subvencija, kao i na dugoročnu produktivnost te tehnološke i demografske trendove, Europi treba pomak u politikama na temelju njezinih konkurentnih snaga.
14. Europsko vijeće pozdravlja predstavljanje izvješća visoke razine Enrica Lette pod nazivom „Više od tržišta” (*Much More Than A Market*) te poziva sadašnje i buduće predsjedništvo Vijeća da nastave s radom na preporukama iz tog izvješća do kraja godine. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje predstavljanje sljedećeg izvješća o konkurentnosti Europe. Novi strateški program pružit će dodatne smjernice i okvir za budući rad.

Prema novom dogovoru o europskoj konkurentnosti

15. Potreban je novi dogovor o europskoj konkurentnosti, utemeljen na potpuno integriranom jedinstvenom tržištu. Za to će biti potrebni napori na razini Unije i država članica te u svim područjima politika kako bi se smanjile razlike u vezi s rastom, produktivnosti i inovacijama između Unije i njezinih međunarodnih partnera i glavnih konkurenata. U tu svrhu mjere politika moraju biti više usmjerene na jačanje europske gospodarske, proizvodne, industrijske i tehnološke baze, čime bi se osigurali gospodarska otpornost i industrijska obnova Unije, njezina globalna konkurentnost, njezino tehnološko vodstvo i privlačnost Unije kao mjesta poslovanja. U tom je kontekstu presudno nastojati ostvariti jednake uvjete na globalnoj razini i na jedinstvenom tržištu.
16. Stvaranje uvjeta kojima bi se europskim operatorima omogućilo da iskoriste mogućnosti klimatski neutralnoga, digitalnoga i kružnoga gospodarstva, koristeći se uravnoteženim i sveobuhvatnim pristupom utvrđenim u Granadi, pomoći će Uniji da pronade održiva rješenja koja bi bila korisna za sve. U tu bi svrhu trebalo iskoristiti sve relevantne instrumente, uključujući javnu nabavu. Kohezijska politika ima ključnu ulogu u smanjenju razlika i poticanju dugoročnog održivog rasta. Prekogranična povezivost i visokokvalitetna infrastruktura također su iznimno važne. Europa treba smanjiti i svoju stratešku ovisnost u osjetljivim sektorima utvrđenima u Versaillesu, tj. u području energetike, kritičnih sirovina, poluvodiča, zdravlja, digitalizacije, hrane i ključnih tehnologija, te u drugim sektorima kao što su kemikalije, biotehnologija i svemir.
17. Za ulaganja u ključne strateške sektore i infrastrukturu potrebna je kombinirana upotreba javnog i privatnog financiranja. Proračun EU-a i Grupa EIB-a i dalje imaju važnu ulogu. Produbljivanje unije tržišta kapitala ključno je za oslobađanje privatnog kapitala. Na taj će se način europskim poduzećima omogućiti pristup raznovrsnijem financiranju uz niže troškove te će se doprinijeti usmjeravanju domaće štednje i mobilizirati znatna privatna ulaganja potrebna za suočavanje s izazovima, posebno u području zelene i digitalne tranzicije, te za ispunjavanje potreba europske obrambene industrije. Trebalo bi olakšati i pojednostavniti i pristup kapitalu, uključujući rizični kapital i kapital za rast, posebno za MSP-ove i *start-up* poduzeća.

18. Kako bi se proveo novi dogovor o europskoj konkurentnosti, Europsko vijeće poziva na odlučan i brz napredak u pogledu sljedećih ključnih pokretača konkurentnosti:

Jedinstveno tržište

- a) produbljivanja jedinstvenog tržišta otklanjanjem preostalih prepreka u skladu s izvješćem o preprekama za 2020., komunikacijom naslovljenom „30 godina jedinstvenog tržišta” i Godišnjim izvješćem o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti te potpunom provedbom i izvršavanjem pravila o slobodnom kretanju. S obzirom na servitizaciju i usporednu tranziciju, naglasak bi trebao biti na prekograničnom pružanju usluga, posebno horizontalnih i ekonomski značajnih usluga, kao i na prekograničnom kretanju robe, uključujući osnovna dobra poput lijekova, na temelju potreba poduzeća, javnih institucija i građana, uz rješavanje pitanja transparentnosti u lancima opskrbe;
- b) poboljšanja prometnih veza i mobilnosti unutar Unije rješavanjem pitanja veza koje nedostaju ili uskih grla te nadogradnjom okvira;
- c) suzbijanja nepoštenih poslovnih praksi, kao što je dvojna kvaliteta prehrambenih proizvoda, kojima se narušava povjerenje potrošača EU-a u jedinstveno tržište;
- d) izrade nove horizontalne strategije za osuvremenjeno jedinstveno tržište do lipnja 2025. Poseban naglasak trebalo bi staviti na rješavanje izazova koji utječu na konkurentnost poduzeća svih veličina, posvećujući posebnu pozornost MSP-ovima i *start-up* poduzećima;

Unija tržišta kapitala

- e) nastavka rada Vijeća i Komisije, i to bez odgode, na svim utvrđenim mjerama koje su potrebne za izgradnju potpuno integriranih europskih tržišta kapitala dostupnih svim građanima i poduzećima diljem Unije, u korist svih država članica, posebno na:
 - i. usklađivanju relevantnih aspekata nacionalnih okvira za nesolventnost trgovačkih društava;
 - ii. poticanju ulaganja, među ostalim u prekogranični vlasnički kapital, ciljanom konvergencijom dobro osmišljenih korporativnih sustava za sudionike i mehanizme na tržištu kapitala;
 - iii. ponovnom pokretanju europskog tržišta sekuritizacije, među ostalim regulatornim i bonitetnim promjenama, koristeći se raspoloživim manevarskim prostorom;
 - iv. poboljšanju konvergencije i učinkovitosti nadzora tržišta kapitala diljem EU-a. Poziva Komisiju na procjenu i rad na uvjetima na temelju kojih bi europska nadzorna tijela mogla učinkovito nadzirati sistemski najrelevantnije prekogranične sudionike na tržištu kapitala i financijskim tržištima, s ciljem jačanja financijske integracije i osiguravanja financijske stabilnosti, pojednostavnjenja postupaka i smanjenja troškova usklađivanja, uzimajući u obzir interese svih država članica;
 - v. poboljšanju uvjeta za institucijska ulaganja, ulaganja malih ulagatelja i prekogranična ulaganja u vlasnički kapital te uvjeta financiranja i izlaska europskih rastućih poduzeća;
 - vi. osiguravanju jednakih uvjeta u pristupu privatnom kapitalu za sve države članice;

- vii. osmišljavanju i provedbi jednostavnog i učinkovitog prekograničnog investicijskog/štednog proizvoda za male ulagatelje; razvoju mirovinskih i dugoročnih štednih proizvoda;
- viii. stvaranju privlačnog okruženja za ulaganja koje je prilagođeno potrošačima i promicanju ulagačke kulture među građanima EU-a, među ostalim jačanjem financijske pismenosti građana i promicanjem inicijativa za podizanje svijesti;
- ix. preispitivanju i pojednostavnjenju okvira za regulaciju financijskog tržišta kako bi se smanjilo administrativno opterećenje;

Industrija

- f) osmišljavanja i provedbe, u dijalogu s dionicima, učinkovite industrijske politike kojom se naša industrija dekarbonizira na konkurentan način, kojom se razvija konkurentna prednost Unije u području digitalnih i čistih tehnologija, diversificiraju i osiguravaju strateški lanci opskrbe te jača europska obrambena, tehnološka i industrijska baza;

Istraživanja i inovacije

- g) promicanja pogodnijeg okruženja za inovacije, utemeljenog na izvrsnoj znanosti, čime se ubrzavaju prihvaćanje na tržištu te industrijski i komercijalni rast inovacija, uz istodobno povećanje ulaganja u istraživanja i razvoj kako bi se ostvario cilj potrošnje od 3 % BDP-a;

Energetika

- h) postizanja istinske energetske unije osiguravanjem opskrbe obilnom, cjenovno pristupačnom i čistom energijom, koja doprinosi dvostrukom cilju ostvarivanja europske energetske suverenosti i klimatske neutralnosti. Za to će biti potrebna ambiciozna elektrifikacija primjenom svih rješenja s nultom neto stopom emisija i niskouglijičnih rješenja, fleksibilnost te opsežno uvođenje i ulaganja u mreže, skladištenje i međupovezanost;

Kružno gospodarstvo

- i) povećanja kružnosti i učinkovitosti resursa, među ostalim iskorištavanjem potencijala biogospodarstva, čime se smanjuju ovisnosti o primarnim resursima, posebno o kritičnim sirovinama;

Digitalizacija

- j) podupiranja digitalne transformacije poduzeća, vlasti i društva, koja zahtijeva istinsko jedinstveno tržište digitalnih usluga i podataka, poticanja i olakšavanja ulaganja u digitalnu infrastrukturu kao što su mreže 5G i 6G, uklanjanja mogućih prepreka za prekogranične aktivnosti u sektoru mobilnih mreža, te primjene revolucionarnih digitalnih tehnologija, kao što su umjetna inteligencija, lanac blokova, kvantno računalstvo i tehnologija imerzivne stvarnosti, te potpunog iskorištavanja neiskorištenog potencijala podataka u Europi uz osiguravanje privatnosti i sigurnosti. Europsko vijeće također ističe potrebu za jačanjem vodstva EU-a u globalnim digitalnim pitanjima te poziva Komisiju i visokog predstavnika da pripreme zajedničku komunikaciju o toj temi;

Socijalni aspekti

- k) poticanja visokokvalitetnih radnih mjesta diljem Europe jačanjem napora usmjerenih na ostvarivanje glavnih ciljeva za 2030., putem pojačanog socijalnog dijaloga, u pogledu većeg sudjelovanja na tržištu rada, prekvalifikacije/usavršavanja i cjeloživotnog učenja, rješavanja problema nedostatka vještina i radne snage u kontekstu širih demografskih trendova, uključujući mobilnost talenata prema Europskoj uniji i unutar nje, te osiguravanjem jednakih mogućnosti;

Trgovina

- l) podupiranja ključne uloge WTO-a u multilateralnom sustavu utemeljenom na pravilima; provedbe ambiciozne, snažne, otvorene i održive trgovinske politike kojom se omogućuju pravedni trgovinski sporazumi, tržišta trećih zemalja otvaraju poduzećima iz EU-a, štite interesi EU-a, omogućuje razvoj otpornih i pouzdanih lanaca opskrbe, jamče istinski jednaki uvjeti i osiguravaju recipročne mogućnosti pristupa tržištu.

Bolji i pametniji regulatorni okvir

- 19. Regulatorni okvir trebao bi jamčiti pravnu sigurnost i predvidljivost, trebao bi biti bolje integriran, koherentan u svim područjima politika, otvoren inovativnim pristupima i automatski digitalan te bi trebao smanjiti administrativno opterećenje za poduzeća. Uzimajući u obzir gospodarsku strukturu Unije, Komisija bi pri izradi novog zakonodavstva trebala primjenjivati načelo „počnimo od malih”.
- 20. Europsko vijeće poziva Komisiju da znatno smanji administrativno i regulatorno opterećenje za poduzeća i nacionalna tijela, spriječi prekomjerno reguliranje i osigura provedbu pravila EU-a te ističe važnost pravodobne i ispravne provedbe zakonodavstva EU-a u državama članicama, izbjegavajući prekomjerno prenošenje.

21. Usklađivanje regulatornih okvira, poticanje uzajamnog priznavanja, pojednostavnjenje izvješćivanja i nastavak inicijative za smanjenje izvješćivanja za najmanje 25 % doprinijet će tom cilju. Osobito će biti važno i osigurati pojednostavnjenje postupaka za izdavanje dozvola i odobrenja, ukinuti nepotrebno izvješćivanje i spriječiti uvođenje obveza koje se preklapaju. Komisija bi trebala osigurati visokokvalitetne, pravodobne i temeljite procjene učinka i provjere konkurentnosti, među ostalim i kumulativnih učinaka, za zakonodavne prijedloge sa znatnim učinkom.

Konkurentan, održiv i otporan poljoprivredni sektor

22. Konkurentan, održiv i otporan poljoprivredni sektor ključan je strateški interes Unije. Poljoprivrednicima je potreban stabilan i predvidljiv okvir, među ostalim kako bi ih se poduprlo u suočavanju s izazovima u području okoliša i klime. U skladu sa svojim prethodnim zaključcima Europsko vijeće poziva na brzo donošenje izmjene Uredbe o ZPP-u te potiče Vijeće i Komisiju da nastave s radom, posebno u vezi sa sljedećim:
- a) provedbom kratkoročnih i srednjoročnih mjera za smanjenje administrativnog opterećenja i postizanje pojednostavnjenja;
 - b) jačanjem položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom kako bi se osigurali pravedni prihodi;
 - c) osiguravanjem, na globalnoj razini i na unutarnjem tržištu, poštenog tržišnog natjecanja utemeljenog na pravilima;
 - d) predloženim produljenjem privremenog okvira za državne potpore i mogućnosti povećanja gornje granice za *de minimis* potpore za poljoprivredu;
 - e) uvođenjem dodatnih carina na određeni uvoz ruskih i bjeloruskih poljoprivrednih proizvoda u Europsku uniju, uzimajući u obzir utjecaj na jedinstveno tržište i osiguravajući pritom da to ne utječe na provoz takve robe u zemlje u razvoju.

Pregled napretka

23. Europsko vijeće redovito će preispitivati napredak u vezi s inicijativama za jačanje konkurentnosti Unije, osiguravanje njezine gospodarske otpornosti i ostvarivanje punog potencijala jedinstvenog tržišta.
 24. Na sastanku u lipnju 2024. Europsko vijeće preispitat će napredak i raspravljati o dodatnim koracima za produbljivanje unije tržišta kapitala.
 25. Europsko vijeće nastavit će provoditi mjere u korist konkurentnog, održivog i otpornog poljoprivrednog sektora.
-